

Zuzana Arazim Dolejší

PERSPEKTIVY

Perspektivy

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.pointa.cz
www.albatrosmedia.cz

Zuzana Arazim Dolejší
Perspektivy – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Zuzana Arazim Dolejší

PERSPEKTIVY

OBSAH

Prolog	7
Hybatel	9
Čokoládový Matyášek.....	12
Poslední list.....	17
Sešit 525.....	26
Zarovnaná.....	45
Káva o páté	51
Vyhrocená	58
List.....	63
Nedotknutelný.....	66
Lůžko.....	71
Epilog	74

PROLOG

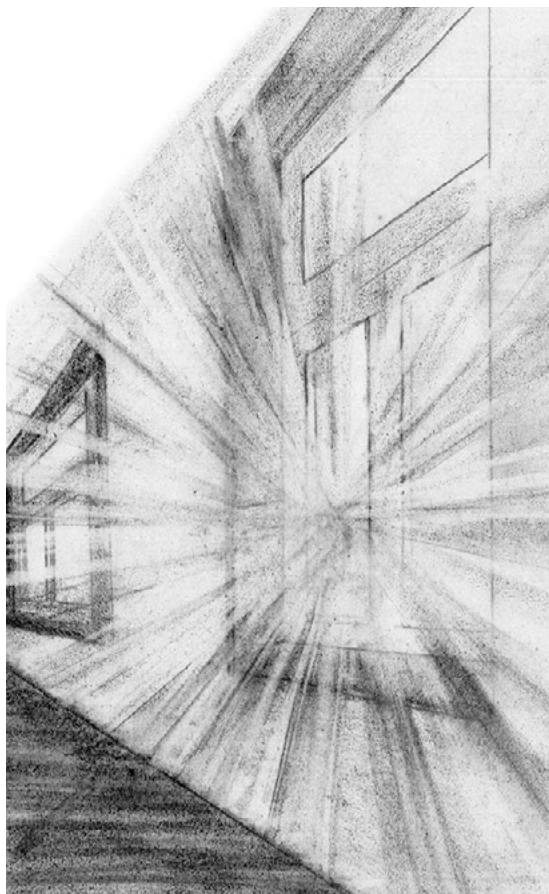
Jsem dokonale rovný, letím vpřed, neuvěřitelně rychle, ozařuji, přináším teplo, pozoruji...

Procházím více či méně nepovšimnut vašimi životy. Někdy jsem věčný, jindy se objevím jakoby znenadání ve tmě. Ten, kdo mě zaznamená, pocítí větší radost. Já sám mám nejlepší pocit, když si každý živý organismus ze mne něco vezme. A nemluvím jen o své životodárnosti.

Třeba když si děti všimnou, jakou vytvořím duhu, když projdu sklem a zůstanu trčet na keramickém obkladu na stěně koupelny. Nebo když se zhmotním v pověstné světlo na konci tunelu. Někdy projdu úzkou škvírou mezi žaluziemi na oknech a vytvořím tenounkou čáru na zemi. Tu občas z rozverné radosti někdo přeskočí. Někdy naopak vytvořím podzimně oranžovou pokrývku podlahy celé místnosti.

Je ráno a já se právě zjevuji na okně, respektive na něm spočívám celou věčnost, prorážím si cestu a zároveň hladce proplouvám mezerou mezi závěsy a přistávám na čele novorozené holčičky. Její maminka právě kolísá mezi záchvaty nejhlubšího štěstí a zděšením z té náhlé, i když dlouho očekávané odpovědnosti, a při pohledu na záři, kterou její dceři propůjčuji, se usmívá. Poraženecky, ale i vítězoslavně přiznávám, že

její úsměv rozlije více světla do blízkého okolí než já. „Podívej, jak naše dcera září,“ čte tatínek mamince myšlenky. „Budeme jí říkat Lucia.“ Jasně cítím, že tady má práce skončila, tady jsem záři předal, poslal ji do nitra a dál už se ponese sama. Musím pokračovat v letu a ve spočívání, ozařovat cesty a přinášet naději, způsobovat přimhouření očí, clonění čela dlaněmi, ale také spokojené povzdechy a nasávání teplých vůní.

HYBATEL

Někdy mám chuť si se slunečním světlem podat pomyslnou ruku; taky je všude jako já, stejně jako já je někdy silnější, někdy slabší, někdy vypadá tak slabé, jako by neexistovalo. Taky někdy přiměje lidi nebo zvířata mhouřit oči nebo si je přímo zaclonit a stejně jako já může vyvolat trochu mylný dojem o momentální teplotní pohodě. I když ono hřeje tím, že je a čím je ho více, tím více rozlévá tepla, kdežto já dokážu i v tom největším vedru osvěžit a příjemně polechtat pokožku a čím jsem silnější, tím více vyvolávám pocit chladu. Nikdy úplně nezmizím, jen slábnu. A oproti paprskům, těm poslům slunce, mám velkou výhodu: hýbu se. Světlo prostě je, stojí, rozlévá se. Jediný jeho pohyb se projevuje stínem hýbajících se věcí. Světlo je nositelem pohybu stínů, ale samo se nehýbe. Stínem nehybných mohu hýbat třeba já. Dokážu rozvlnit trávu, změnit směr padajících předmětů nebo sebrat listy stromům. Uvádím věci do pohybu. Sice se nacházím všude, ale nikde nemám stání.

Tak, teď, když jsem se vám představil a už asi tušíte, kdo jsem, vás chci poprosit, abyste o mně nesmysleli jen ve zlém... je sice pravda, že jsem schopný urvat větve, vyvrátit strom, vyplíchnout vodu, rozšířit oheň..., ale kdo z vás se někdy

nenastve? Třeba okenní tabulky rozbíjím fakt nerad, někdy se mi prostě okno připlete do cesty, tak jím holt bouchnu a nad důsledky nepřemýšlím. Když vás na podzim nebo v zimě šlehám do tváří, dělám to sice záměrně, ale ne se zlým úmyslem. Jsem trochu ješita a chci, aby se o mně vědělo. A tak dávám o sobě vědět. Někdy mi stačí, že prolézám škvírami, až to zpívá, hučím v rourách a šustím v křovích, jindy si přizvu na pomoc déšť, až se sklízí bouře.

Ale jak jsem řekl: nic ve zlém. Určitě jste si už někdy všimli, jak krásně nadouvám plachty, třepotám prapory a roztáčím větrníky. Tak abyste věděli, někdy pro vaše pobavení roztočím vír v suchém listí schválně tak, aby si listy spolu zatancovaly. A když to děti zkouší s nimi a smějí se u toho, mám chuť roznést jejich smích k uším všech lidí... Zrovna teď se u jednoho (nehybného) stromu ozývá smích, jak si děvčátko hraje se svým stínem. Snaží se mu utéct, snaží se skočit na stín svých rozevlátých vlasů, ale ten při každém výskoku uteče. Každý výskok doprovází výskot. Nemám skoro žádnou práci, protože tato dívka mě svým pohybem vytváří, takže si mohu dovolit jen ji pozorovat. Vím, že ona mě také často pozoruje. I když mě nevidí.

Ještě na ten strom neumí vylézt, na nejspodnější větev dosáhne, jen když ji k ní skloním. To pak vyskočí a dotkne se třepotajícího se listu a zajásá, jako kdyby se dotkla nebe. O mé drobné pomoci ví a děkuje mi za ni a já jí v odpověď zašustím listím. Takhle si spolu povídáme. Ptá se, zda opravdu umím urvat perníček ze střechy chaloupky. V odpověď jí mohu tak akorát v blízké zahradě shodit hrušku, jednu nebo dvě (budou sladké obě dvě). Jak říkám, dokážu věci rozhybat. Je tu krásně, příjemně to tu voní a dětského smíchu na roznášení je tu také habaděj, ale už abych zase letěl dál.

Náhle mnou projede křik. Rozřízne mě, rozvibruje a nasměruje pod strom: dívka leží rozpláclá na zemi a na zádech jí stojí houser a vrtá jí zobákem mezi lopatky. Z houserova počínání slyším zvuky zadostiučinění vychutnávající si momentální převahu a moc, z dívčina křiku vnímám bezmoc a zoufalství. Chci pro ni něco udělat. Nabírám křik z plných plic a v téměř plném znění ho donáším a předávám k uchu táty, který zrovna pracuje na dvorku. S voláním „vydrž, Lucí“ vybíhá ke stromu, rázně odsune housera a postaví Lucku na nohy. Sleduje její reakci a přemýšlí, kdy nastane vhodná chvíle dceru něčím rozesmát. Chce jí setřít slzy, ale ty už jsem vysušil já. Nechávám do sebe vplout Lucčiny výdechy úlevy a vynáším je k oblakům. Cítím se mocný. Posílil jsem Lucčinu víru, že se může na někoho spolehnout, že není sama. Přesouvám a tvaruji mraky do bílé busty pana otce. Když tatka odejde a Lucka vzhledne, vydechne úžasem. Ustrne a náhlým pochopením se jí rozšíří oči. Má pocit, že vidí na nebi Boha.

Tak vidíte, jaký jsem dobrák. Přinesl jsem naději a posílil víru v ochranitele. Už tu zase nemám stání, musím letět dál.

ČOKOLÁDOVÝ MATYÁŠEK

Zapustil jsem kořeny kdysi dávno, od té doby zůstávám na místě, odolávám poryvům větru a směřuji vzhůru. Za tu dobu, co tu stojím, rostu a košatím se, jsem byl svědkem mnoha proměn krajiny, okolních staveb, lidských příběhů. Kolik jsem jen viděl demolice a přestaveb, zrození i úmrtí. Však také jeden stařík nedávno prohlásil: „Tolik se tady toho změnilo, ale tenhle dub tu stojí snad věčně.“ Taky mi to připadá jako věčnost. Ani si nevzpomínám, jak to všechno začalo. Sice vnímám, že stále sílím, možná i stárnu a tuším, že jsem byl někdy dávno titěrný, ale jako bych to už ani nebyl já. V tom plynutí času jsem němým svědkem proměn, ale zaznamenávám spíše stálosti a podobnosti. Když kolem mne ještě jezdily povozy s koňmi, děti se na mě pokoušely vylézt a houpat se na mých větvích. Kolik už jich padlo za obět jejich hrám! I když už mě dávno neobklopuje široširé pole, ale stojím na kraji vesnice s dohledem na venkovské usedlosti i nová stavení, děti se na mě pokoušejí vylézt, hrají si u mě na schovávanou, staví u mě bunkry, pohazují si s listy, které ze mne spadly a dělají si ze mne pikolu, skrýš i pozorovatelnu. Moje listy s větrem pro ně občas udělají koncert. Bývám zdrojem radosti a smíchu, možná proto ke mně tak často vítr přilétá, aby mohl smích

roznášet. Nedávno jsem zakusil i to, jaké to je přijímat kromě smíchu i vzdechy a němé stížnosti. Jeden chlapec, který vypadá většinou šťastně, ke mně chodí vyplakávat svou touhu po přátelství. Jeho slzy většinou podvečerní vítr usuší dřív, než mi stihnou padnout ke kořenům, ale jejich slanost je cítit ve vzduchu, ještě když se chlapec otočí k odchodu domů a navrátí se do své role šťastného a oddaného syna.

Sledoval jsem ho, už když jsem měl o tři letokruhy méně. Nevypadal tehdy, že by mu na světě něco chybělo. Jeho rodiče ho zahrnovali láskou a on se mohl, jak jen chtěl, podílet na jejich řemesle, o kterém všechny děti v okolí říkaly, že je to ta nejlepší práce na světě – vyráběli totiž čokoládové figurky. Jejich výrobky byly proslulé chutí i krásou a samotní jejich autoři – Alena a Jakub – se též léta těšili velké oblibě. Jednoho dne se však ukázali s novorozeným synkem a všechny strašně udivilo, jak je tmavý. Slýchával jsem, jak si lidé z vesnice povídají, že Jakub a Alena nemohli mít děti, i když po něm dlouho toužili. Jen já vím, jak byli rodiče šťastní a jak doufali, že i jejich známí a sousedé budou sdílet jejich radost. Vždyť kolem mě tak často chodívali na procházky a někdy ke mně vítr zaneše i jejich rozhovor ze zahrady. Takhle jsem se třeba dozvěděl, že pro svého synka vybrali jméno Matyáš, a to proto, že to znamená Dar boží. Bohužel, mnozí se dívali na Matyáška skrz prsty, štítili se ho dotknout, jako by se od něj mohli umazat.

Jenže právě poslední dobou si Matyášek začal všimát, že ostatní děti z vesnice tráví celé dny společným hraním v mém stínu a jeho nikdy nepřizvou. I když to má ke mně ze všech dětí nejbliž. Slýchává jejich smích ze zahrady, odkud k nim občas zabloudí pohledem, aniž by se nechal příliš vyrušit od práce. Vzdechy si nechává jen pro mě, na večer. A ani netuší, že i děti častokrát zabloudí toužebným pohledem

k zahradě plné barevných květín, zrajících plodů a vonících surovin k výrobě čokolády. Jenže v jejich případě zůstává jen u těch pohledů, protože jim odmala bylo vštěpováno, že se tomu „divnému klukovi“ – tomu „čmoudovi“ mají obloukem vyhýbat. Necháпали sice proč, ale neodvážily se neposlechnout své rodiče, které z nějakého důvodu jakákoli zmínka o černém Matyáškově rozpálila doběla.

Je mi smutno, když slyším od kolemjdoucích na adresu Matyáška poznámky jako „kůže líná“ nebo „z něj nemůže vyrůst nic dobrého, povalečství má v krvi“ a podobně. Je mi smutno, když cítím, jak se o mě Matyášek opírá a zdálky sleduje děti, s kterými by si rád hrál. A zřejmě neví, že malá Lucinka, které plot brání v dohledu k zahradě, ale které vítr často přinese sladkou vůni až pod nos, je odhodlaná se s Matyáškem sblížit. Nedávno vykládala ostatním, že ví, proč je Matyášek černý – Jakub vyrobil velkou figurku děťátka z čokolády a ono přes noc obživlo, jako se to stalo s Otesánkem. Ostatní děti ji nebraly moc vážně.

Dnes však za Lucinkou přijel bratranec Lucas se svou maminkou. Už na první pohled je na něm něco zvláštního, i kromě nezvyklého jména. Jeho kůže má oříškovou barvu. Není tak tmavý jako Matyášek, ale rozhodně tmavší než děti z ulice. A se svou maminkou chvílemi mluví jazykem, kterému nikdo kromě jich dvou nerozumí. Vítr mi pošeptal, že Lucas dětem vysvětlil, že jeho tatínek má kůži černou jako čokoláda, ale protože maminka má kůži téměř bílou, barva Lucasovy kůže, jejich dítěte, je něco mezi tím. Děti se Lucase bezelstně zeptaly, jestli je jeho tatínek taky kůže líná a násilník, když má kůži stejně čokoládovou jako Matyášek od nich z vesnice. Lucas se sice trochu urazil a pokáral děti, že o někom říkají takové věci, i když ho vůbec neznají, ale na černého Matyáška byl zvědavý. Tak už jsou u mě a využijí mě jako rozhlednu.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Perspektivy***.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.